

По-друге, ця настанова уможлиблює ще один важливий герменевтичний, а саме есеїстичний наголос у традиції насамперед Св.Августина, М.Монтеня і Б.Паскаля. Есеїстика — продукт християнської цивілізації, тому що вимагає відповідного ідеалістично-іраціонального типуажу автора. У стародавніх греків хіба зухвалий Одиссей подекуди наближається до цих вимог, хоч сам він і “хитромудрий”. Есеїстична герменевтика переносить спроможність розуміти й відповідальність за інтерпретаційні висновки (як своєрідний цивілізаційний нонконформізм) на автора, котрий стає “активним читачем” (Т.Бреза), створюючи у пошуках адекватної інтерпретації та істини свій власний дискурс. За висловом У.Еко, есеїстика становить таку собі “надінтерпретацію” в позитивному розумінні.

По-третє, завдяки М.Гайдеггеру, сучасна герменевтика співзвучна з філософією. Він здійснив поворот до грецької філософської традиції міркування як стратегії мислення. Герменевтика отримує філософський інструментарій і сама стає філософією, щоправда, у сенсі одержання відповідей на конкретні практичні запитання. Пам’ятаємо, що Гайдеггер вказував на принципову непрактичність і “несвоєчасність філософії”, оскільки “вона не є “знанням”, яке можна відразу використати”, “вона робить з нас щось, якщо ми нею займаємося”³³. Тобто філософська розмова, як і процес розуміння та інтерпретації, змінює нас самих — це вже перехід до герменевтичного кола в навітленні Гадамера. І навпаки, набуваючи філософського статусу, герменевтика зовсім не розриває свої зв’язки з методами, перед якими внаслідок домінування ідеологій у ХХ ст. у багатьох теоретиків сучасної герменевтики справді виникає сильне упередження. Тому вони застерігають, закликають пам’ятати про загрозу абсолютизації методу до рівня якоїсь нової ідеології, як відходу від адекватного розуміння. Організуючи спрямоване на здобуття істини “правильне” міркування, ми в разі потреби актуалізуємо ту чи ту методологію.

По-четверте, продовжуючи медитації над тим, чим, власне, є герменевтика, що є природним, оскільки постійне досягнення розуміння її іманентна мета, лишаємо відкритим питання про актуалізацію сутності філософської герменевтики. Нам треба з’ясувати, чи вона є міркуванням про саму себе, з чого народжується небезпека створення нової метафізики (від якої ми перед тим утекли завдяки тій же герменевтиці), чи шлях це в напрямку досягнення певного конкретного розуміння, зокрема масово-комунікаційного (по)розуміння.

³³ Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге. — М., 1991. — С. 146.

Наші презентації

Д.І.Чижевський.

Порівняльна історія слов’янських літератур: У 2 т. — К.: ВЦ "Академія", 2005. — 288 с. (Альма-матер).

Уперше публікується праця Дмитра Чижевського “Порівняльна історія слов’янських літератур”, що вийшла 1968 р. в Берліні німецькою мовою (перекладачі О.Костюк — кн.1 з прим. автора та М.Ігнатенко — кн.2, коментарі перекладача). “Від часу написання німецькомовного двотомника “Порівняльна історія слов’янських літератур” минуло понад сорок років. Попри те, що на змісті її позначилася самобутність Д.Чижевського як ученого, вона є “дитям” своєї епохи, тобто уявлень про слов’янський літературний процес, який шанували в західному літературознавстві середини ХХ ст.”, — зазначає у ґрунтовній передмові “Порівняльна славістика в інтерпретації Дмитра Чижевського” М.Наєнко.

